

1e Tussentijdse rapportage 2024

Gemeente Lingewaard

Versie College van B&W 28 mei 2024

Inhoud

Algemeen	3
Inleiding.....	3
Leeswijzer	3
Samenvatting	3
Programma's	5
Financiën	8
Financiële positie	8
Totaaloverzicht financiële mutaties.....	9
Mutaties reserves.....	11
Stelpost prijsstijging en areaalvergroting	11
Strategische agenda sociaal domein.....	12
Opgave 1. Versterken van de sociale basis.....	12
Opgave 2. Kostenbescherming maatwerkvoorzieningen.....	12
Thema 1. Beschermd thuis	13
Thema 2. Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd.....	14
Thema 3. Bestaanszekerheid	15
Thema 4. Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen	15
Thema 5. Transformatie van zorg naar gezondheid	15
Financiële ontwikkelingen.....	16

Algemeen

Inleiding

Dit jaar vereist de ontwikkeling van ons financieel perspectief dat we de kadernota 2025 en de begroting 2025 anders aanpakken. We moeten zorgvuldig mogelijke ombuigingen in beeld brengen en keuzes voorbereiden, zoals ook is verzocht door de auditcommissie financiën. Het vergt de nodige tijd om dit proces goed te doorlopen, tijd die we maar één keer kunnen inzetten. Daarom zien we ons genoodzaakt om de tijd die we gebruiken voor de 1e tussentijdse rapportage zo beperkt mogelijk te houden en ons vooral te richten op wat nodig is voor zorgvuldige besluitvorming. We nemen daarom alleen de volgende onderwerpen op in de 1e tussentijdse rapportage:

- Onderwerpen waarover het college heeft besloten extra of nieuw budget aan de raad te vragen over 2024.
- Periodieke verantwoording van de uitvoering van de strategische agenda binnen het Sociaal Domein.

Door ons op deze specifieke onderwerpen te concentreren, kunnen we u met een beperkte tijdsinspanning informeren over een aantal belangrijke onderwerpen.

In de tweede tussentijdse rapportage van 2024 informeren we u weer uitgebreid over de verwachte afwijkingen van de begroting. Mocht er tussen de eerste en tweede tussentijdse rapportage sprake zijn van substantiële afwijkingen, dan brengen we uw raad hier apart van op de hoogte.

Leeswijzer

Deze 1^e Tussentijdse rapportage bestaat uit een aantal onderdelen, hieronder staan deze genoemd met een korte toelichting op wat hierin is opgenomen.

Programma's

Hierin zijn per programma de financiële afwijkingen opgenomen waarover wij besloten hebben hiervoor extra of nieuw budget aan te vragen over 2024.

Financiën

Hierin staat de financiële uitwerking van de voorstellen zoals opgenomen bij het onderdeel 'Programma's'.

Ook informeren wij u in dit onderdeel over de stand van de stelpost prijsstijgingen.

Strategische agenda Sociaal domein

Hierin is de inhoudelijke verantwoording opgenomen over de uitvoering van de twee opgaven en vijf thema's zoals opgenomen in de strategische agenda Sociaal domein.

Daarnaast is er een apart onderdeel gewijd aan de financiële ontwikkelingen van de begroting van deze agenda.

Samenvatting

De 1^e tussentijdse rapportage heeft een totaal nadelig saldo van € 202.400 in 2024. Het actuele saldo van de begroting 2024 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 849.800 negatief.

Het structurele effect voor de jaren 2025 t/m 2028 is negatief. Voor het structurele verloop vanaf 2024 zie in het onderdeel Financiën de ['Financiële positie'](#).

Hieronder staat het totaaloverzicht per programma van de mutaties op de programmabegroting. De toelichtingen op de afwijkingen staan vermeld bij de programma's. In de ['Financiële positie'](#) kunt u zien wat de impact van deze tussentijdse rapportage is op het totale begrotingssaldo en wat het structurele effect is voor de jaren 2025 - 2028.

Programma		Wijziging	V/N
1	Veiligheid	-25.000	N
2	Verkeer, vervoer en waterstaat	-	
3	Economie	-	
4	Onderwijs	-87.500	N
5	Sport, cultuur en recreatie	-20.500	N
6	Sociaal Domein	-56.100	N
7	Volksgezondheid en milieu	-13.300	N
8	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing	-	
9	Bestuur en ondersteuning	-	
TOTAAL Wijzigingen		-202.400	N

Programma's

Programma 1

Registratiesysteem veiligheid € 10.000 Incidenteel en € 15.000 Structureel Nadeel

Binnen het taakveld Openbare Orde Veiligheid worden persoons- en politiegegevens verwerkt. Deze gegevens moeten volgens de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) en de Wet politiegegevens (Wpg) op de juiste manier worden geregistreerd en verwerkt. De huidige systemen zijn niet geschikt dan wel geschikt te maken voor het registreren van Openbare Orde en Veiligheidschascuïstiek. De implementatiekosten van een nieuw registratiesysteem bedragen € 10.000 en de jaarlijkse kosten € 15.000.

Programma 4

Onderwijsleerpakket € 50.000 Incidenteel Nadeel

Bij de 2e tussentijdse rapportage 2023 zijn middelen beschikbaar gesteld voor een eerste inrichting onderwijsleerpakket en voor meubilair (€ 62.500). Hiervan is € 50.000 nog niet besteed en zodoende ook nog niet door het schoolbestuur gedeclareerd. Deze declaratie ontvangen en betalen we in 2024. Een nadeel van € 50.000. In de jaarrekening 2023 was dit een voordeel.

Tijdelijke huisvesting De Borgwal en onderwijsleerpakket € 38.600 Structureel (vanaf 2025) en € 37.500 Incidenteel Nadeel

Basisschool De Borgwal in Bemmelen heeft al jarenlang een tekort aan ruimte ten opzichte van het leerlingenaantal. Ze blijven als enige school in de kern Bemmelen verder groeien en dit is niet meer op te vangen binnen het schoolgebouw en de sinds 2008 (tweedehands) geplaatste noodlokalen (2 stuks). Omdat de bestaande tijdelijke lokalen al twintig jaar oud zijn is de beste optie om deze nu te verwijderen en een nieuw tijdelijk twee-laags gebouw te plaatsen met daarin vier lokalen. De totale kosten € 662.500 (aanschaf en plaatsing e.d.) betekent een kapitaallast van € 38.600 per jaar. Naast de kosten voor de lokalen heeft de school ook recht op een eerste inrichting van onderwijsleerpakket en meubilair. Dit gaat om een eenmalig bedrag van € 37.500.

Programma 5

Regioprogramma Rivierengebied Vrijheid 2024-2025

Voor de viering van 80 jaar vrijheid in 2025 stelt provincie Gelderland subsidie beschikbaar voor cofinanciering van projecten. De provincie heeft als eis gesteld dat iedere regio een regioprogramma opstelt. Gemeente Lingewaard maakt onderdeel uit van Regio Rivierengebied. Voor onze regio is het regioproject 'Keuze Vrijheid' opgesteld. Dit project is gebaseerd op de gebeurtenissen tijdens de Tweede Wereldoorlog waarbij mensen van nu worden geconfronteerd met de dilemma's van toen. In onze regio hebben 7 van de 10 gemeenten aangegeven te willen participeren in dit project. Van de deelnemende gemeentes wordt een bijdrage aan cofinanciering gevraagd van € 20.500. Ook het VFonds en de provincie dragen financieel bij aan dit project.

Programma 6

Batterij-opslagsysteem SKC De Leemhof € 75.000 Budgetneutraal

Voor het project SKC Leemhof zouden we in 2023 een batterijpakket aanschaffen voor een stabiele energievoorziening. De plaatsing van het batterijpakket evenals de dekking uit het transitiefonds energie zijn doorgeschoven naar 2024.

Prestatiesubsidie Rijnstad 2024 € 56.100 Structureel Nadeel

De gemeente verleent ieder jaar subsidie aan Stichting Rijnstad ten behoeve van de uitvoering van maatschappelijk werk. Rijnstad heeft de functie van algemeen maatschappelijk werk geherwaardeerd. Dit is nodig om over voldoende gekwalificeerd personeel te beschikken. Het benodigde budget voor de functieherwaardering is € 56.146.

Tariefonderzoek sociaal domein

Ambulante zorgproducten Wmo, Jeugd en Huishoudelijke hulp € 755.000 Budgetneutraal

Regionaal hebben we een tariefonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek heeft er toe geleid dat we per 1 april 2024 de tarieven voor Ambulante Hulp Wmo en Jeugd en de tarieven voor huishoudelijke hulp hebben verhoogd. Deze nieuwe tarieven zorgen ervoor dat we een tekort van € 755.000 verwachten voor 2024. Deze extra lasten in 2024 worden incidenteel gedekt door de stelpost prijsstijging en areaalvergroting. ([informatienota raad 9 april 2024](#))

Jeugd met verblijf € 550.000 Budgetneutraal

Jeugdhulp met verblijf wordt zowel regionaal als bovenregionaal ingekocht. Momenteel zijn we bezig met een nieuwe aanbesteding voor deze zorgvorm, welke per 1 juli 2024 zal ingaan. De bovengenoemde tariefstijging zorgt ervoor dat we bij de nieuwe aanbesteding een tekort van € 550.000 verwachten voor 2024. Deze extra lasten in 2024 worden incidenteel gedekt door de stelpost prijsstijging en areaalvergroting. ([informatienota raad 6 februari 2024](#))

Maatwerkvoorzieningen aangepaste tariefindexering € 875.000 Budgetneutraal

Naast ons regionale tariefonderzoek, zijn er ook op andere zorgproducten tariefverhogingen toegepast. Het gaat hierbij met name om Landelijk en bovenregionaal ingekochte zorgproducten (o.a. het Landelijk Transitie Arrangement LTA en JeugdzorgPlus). Bij het LTA maakt het rijk de prijsafspraken met de zorgaanbieders en dienen wij deze te volgen. Binnen JeugdzorgPlus sturen we er samen met de aanbieders op dat kinderen zo min mogelijk in de grote instellingen terecht komen en dat er toegewerkt wordt naar een kleinere en huiselijkere vorm van verblijf. Dit zorgt er voor dat de groepen waarin deze kinderen gehuisvest worden, kleiner en daarmee kostbaarder worden. Financieel betekent dit € 875.000 aanvullende lasten per jaar. Deze extra lasten zijn berekend op basis van de werkelijk verleende zorg in 2023 en kunnen dus nog wijzigen.

In deze tussentijdse rapportage hebben we deze afwijkingen als incidenteel opgenomen met de genoemde incidentele dekking uit de stelpost prijsstijging en areaalvergroting. De structurele afwijking die voortvloeit uit dit tariefonderzoek is opgenomen in de Kadernota 2025.

Onzekerheid benodigd budget sociaal domein

Buiten de nadelen binnen het sociaal domein die opgenomen zijn in deze tussentijdse rapportage, zien wij de eerste maanden van 2024 een aanvullende nadelige ontwikkeling op zowel Jeugd als Wmo.

Allereerst komt dit doordat de financiële uitkomst van het tariefonderzoek gebaseerd is op de realisatie van 2023, waarbij dus geen rekening is gehouden met areaaluitbreidingen. Daarnaast wordt dit

veroorzaakt door een grotere zorgvraag dan verwacht. Zo zijn we begin dit jaar geconfronteerd met drie extreem dure casussen jeugd. Daarnaast zijn we bezig om op bovenregionaal niveau zogenoemde 'Essentiële Functies Jeugdzorg' gezamenlijk in te kopen. Dit is zeer specialistische en daarmee kostbare jeugdzorg. Op dit moment is nog onzeker hoe beide ontwikkelingen op de langere termijn (financieel) gaan doorwerken. Bovendien is het op dit moment nog moeilijk om het financieel effect voor heel 2024 in te schatten aangezien het de cijfers van slechts enkele maanden betreft. Bij de 2e tussentijdse rapportage 2024 hebben wij hier meer zicht op en komen wij hier op terug.

Strategisch agenda sociaal domein € 9.000 Budgetneutraal

Voor de strategische agenda sociaal domein in is in 2024 per saldo € 9.000 extra budget nodig. Een toelichting hierop is opgenomen in het onderdeel Strategische agenda sociaal domein, subonderdeel [Financiële ontwikkelingen](#). Dit extra budget voor 2024 wordt gedekt uit de bestemmingsreserve sociaal domein.

Programma 7

Alcohol- en drugspreventie € 13.300 Nadeel

We investeren extra in de preventie van alcohol- en drugsgebruik in 2024. Uit onderzoek blijkt dat het middelengebruik in Lingewaard hoger ligt dan bij omliggende gemeenten. In aanloop naar een structurele inzet willen we in 2024 incidenteel € 13.300 extra besteden voor alcohol- en drugspreventie. [\(informatienota raad 2 april 2024\)](#)

Zwerfafvalprogramma € 15.000 Budgetneutraal

Voor het zwerfafvalprogramma 2024 is per saldo € 15.000 nodig. Het bedrag dekken we door een onttrekking uit de reserve Afvalstoffenheffing. [\(informatienota raad 12 maart 2024\)](#)

Financiën

Financiële positie

Het totale nadelige saldo van de 1e tussentijdse rapportage 2024 is € 202.400

Het actuele saldo van de begroting 2024 is na vaststelling van deze rapportage door de raad € 849.800 negatief. Hier ziet u het verloop van het saldo 2024:

Bedragen x € 1.000		
Saldo begroting 2024	-515	N
Septembecirculaire 2023	286	V
Structurele ontwikkelingen 2e Turap 2023	-108	N
Decembecirculaire 2023	-310	N
Saldo vóór 1e turap	-648	N
Bijstellingen 1e Turap 2024	-202	N
Totaal begroting inclusief bijstellingen 1e Turap 2024	-850	N

De structurele ontwikkelingen van de 1e turap zijn negatief. De structurele ontwikkelingen in het Sociaal domein zijn in onderstaande tabel niet verwerkt, omdat ze zijn opgenomen in de Kadernota 2025.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028	
Registratiesysteem veiligheid	-15	-15	-15	-15	N
Prestatiesubsidie Rijnstad	-56	-56	-56	-56	N
Tijdelijke huisvesting De Borgwal	-39	-39	-39	-39	N
Totaal	-110	-110	-110	-110	N

Het effect op de Meerjarenbegroting 2025 - 2028 is:

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
SALDO Meerjarenbegroting 2025 - 2028	-31	-1.251	-2.281	-2.281
Septembecirculaire 2023	395	623	2.036	2.036
Structurele ontwikkelingen 2e Turap 2023	-29	-29	-29	-29
Decembecirculaire 2023	136	130	138	138
Saldo vóór 1e Turap 2024	471	-527	-136	-136
Ontwikkelingen 1e Turap 2024	-110	-110	-110	-110
Totaal saldo Meerjarenbegroting 2025 - 2028	361	-637	-246	-246

Totaaloverzicht financiële mutaties

				- = Nadeel
				+ = Voordeel
Prog. Onderwerpen	I/S	Lasten	Baten	
1 Registratiesysteem veiligheid implementatiekosten	I	-10.000		
1 Registratiesysteem veiligheid jaarlijkse kosten	S	-15.000		-
TOTAAL programma 1		-25.000		-
2 Geen mutaties		-		-
TOTAAL programma 2		-		-
3 Geen mutaties		-		-
TOTAAL programma 3		-		-
4 Onderwijsleerpakket	I	-50.000		
4 Tijdelijke huisvesting De Borgwal (vanaf 2025 € 38.600 Structureel)				
4 Tijdelijke huisvesting De Borgwal Onderwijsleerpakket	I	-37.500		
TOTAAL programma 4		-87.500		-
5 Regioprogramma Rivierengebied Vrijheid	I	-20.500		

TOTAAL programma 5			-20.500	-
6	Batterij-opslag SKC De Leemhof	I	-75.000	
6	Batterij-opslag SKC De Leemhof dekking door transitiefonds energie	I		75.000
6	Prestatiesubsidie Rijnstad 2024	S	-56.100	
6	Tariefonderzoek ambulante zorgproducten Wmo, Jeugd en Huish.Hulp	I*	-755.000	
	Incidentele dekking tariefonderzoek zorgprod. uit stelpost prijsstijging	I		755.000
6	Tariefonderzoek jeugdzorg met verblijf	I*	-550.000	
6	Incidentele dekking tariefonderzoek jeugdzorg uit stelpost prijsstijging	I		550.000
6	Maatwerkvoorzieningen aangepaste tariefindexering	I*	-875.000	
6	Incidentele dekking maatwerkvoorzieningen uit stelpost prijsstijging	I		875.000
6	Bijstelling Task force strategische agenda	I	9.000	
6	Dekking bijstelling Task force uit reserve Sociaal Domein	I		-9.000
TOTAAL programma 6			-2.302.100	2.246.000
7	Alcohol- en drugspreventie	I	-13.300	
7	Zwerfafvalprogramma 2024	I	-73.500	58.500
7	Dekking Zwerfafvalprogramma 2024 door reserve afvalstoffenheffing	I	-	15.000
TOTAAL programma 7			-86.800	73.500
8	Geen mutaties		-	-
TOTAAL programma 8			-	-
9	Geen mutaties		-	-
TOTAAL programma 9			-	-
TOTAAL			-2.521.900	2.319.500
Saldo van Baten en Lasten 1e turap 2024				-202.400
(- = Nadeel / + = Voordeel)				
	Totaal Incidenteel		-2.450.800	2.319.500
	Totaal Structureel		-71.100	-
	Vanaf 2025 Structureel		-38.600	
	Totaal Structureel vanaf 2025		-109.700	
* structureel opgenomen in de Kadernota 2025				

Mutaties reserves

P	Onderwerp	Reserve	Bedrag	
6	Batterij-opslag SKC De Leemhof	Transitiefonds Energie	75.000	V
6	Task force strategische agenda	Sociaal domein	9.000	V
7	Zwerfafvalprogramma 2024	Afvalstoffenheffing	15.000	V
		Totaal	99.000	V

Stelpost prijsstijging en areaalvergroting

Het verloop van de stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting vanaf de 2e turap 2023 geven we hieronder weer:

Stelpost prijsstijging en areaalvergroting	2024	2025	2026	2027	2028
Stand 2e turap 2023	428	3.521	1.390	2.771	2.771
<i>Bij:</i>					
Septembecirculaire 2023	897	762	699	726	726
Budgetoverheveling 2023	3.000				
Totaal toevoegingen vanaf 2e turap 2023	4.325	4.283	2.089	3.497	3.497
Prestatiesubsidie MEE, SWL en Rijnstad 2024	-45	-35	-35	-35	-35
Prestatiesubsidie sportcoaches 2024	-30	-30	-30	-30	-30
Overige kleine posten	0	-1	-8	-8	-8
Dekking 1e turap tarieven sociaal domein	-2.180				
Totaal onttrekkingen vanaf 2e turap 2023	-2.255	-66	-74	-74	-74
Saldo stelpost prijsstijging en areaalvergroting	2.070	4.217	2.016	3.423	3.423

Strategische agenda sociaal domein

Op 24 oktober 2023 heeft de gemeenteraad de Taskforce strategische agenda sociaal domein 2023-2026 (verder strategische agenda SD) vastgesteld. Hierin hebben we aangegeven welke ontwikkelingen, transformaties en innovaties we de komende drie jaar willen gaan aanpakken en hoe we dat gaan doen. Daarbij is afgesproken dat we verantwoording over de uitvoering van de strategische agenda SD meenemen in de P&C-cyclus en dat we de auditcommissie sociaal domein meenemen in de ontwikkelingen en uitwerking van de opgaven en thema's uit de agenda. We zijn voortvarend aan de slag gegaan met de uitvoering van deze strategische agenda. In deze 1^e Turap 2024 leest u de eerste tussentijdse rapportage over de voortgang van het eerste half jaar op de twee opgaven en vijf thema's. Per onderdeel ziet u wat we tot nu toe hebben bereikt.

Opgave 1. Versterken van de sociale basis

Een sterke sociale basis zorgt ervoor dat inwoners met lichte hulp- en ondersteuningsvragen laagdrempelig en in de buurt hulp kunnen krijgen. De gemeente wil daarvoor een stap naar voren zetten: meer preventie en meer laagdrempelige voorzieningen om (verergering van) problemen te voorkomen. Middels een aanbestedingstraject werken we toe naar een sterk welzijnsbedrijf dat ondersteuning bij eenvoudige hulpvragen en welzijnsactiviteiten dicht bij de inwoners brengt.

Resultaten

- Er staat een sterk welzijnsbedrijf dat op basis van een duidelijke opdracht vorm geeft aan laagdrempelige hulp en ondersteuning aan Lingewaardse inwoners;
- Het aanbod van laagdrempelige voorzieningen in de Lingewaardse kernen past bij de vraag van de inwoners;
- In elke kern is een sociaal team beschikbaar voor het beantwoorden van vragen van inwoners over problemen waar zij tegenaan lopen;
- Partners en gemeente werken intensief samen en weten elkaar te vinden.

Waar staan we nu?

Op dit moment zijn we bezig met de voorbereidingen van het inkoopproces. Het strategisch inkoopdocument is in april vastgesteld door het college en eind mei dienen alle inkoopdocumenten gereed te zijn. We gaan er vooralsnog vanuit dat we deze planning gaan halen.

Opgave 2. Kostenbescherming maatwerkvoorzieningen

Het aantal inwoners dat zorg en ondersteuning krijgt blijft stijgen. Deze groeiende vraag zorgt ook voor groeiende kosten. Op lange termijn is deze ontwikkeling niet meer houdbaar. Gemeente Lingewaard heeft - net als veel andere Nederlandse gemeenten - te maken met een groeiende vraag naar voorzieningen in een zorglandschap dat steeds minder aan deze vraag kan voldoen als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt. We zullen kritisch moeten kijken hoe we de druk op de maatwerkvoorzieningen naar beneden kunnen brengen. Een deel van de oplossing vinden we in het versterken van de sociale basis, maar daarnaast kijken we ook hoe we beter kunnen sturen op geïndiceerde zorg.

Resultaten

- Een plan met voorstellen om de kosten voor maatwerkvoorzieningen beheersbaar te houden;
- Een dekkend aanbod aan laagdrempelige en collectieve voorzieningen die zorgen voor afname van de vraag naar maatwerkvoorzieningen.

Waar staan we nu?

In 2023 is de focus bij de kostenbeheersing gelegd bij de uitgaven voor Jeugdhulp.

De instroom van jeugdigen met een hulpvraag blijft stijgen. Er is een eerste analyse gemaakt van de grootste kostenstijgingen. Op basis van deze analyse is een actieplan opgesteld met diverse acties om meer grip te krijgen op de kosten voor maatwerkvoorzieningen. Speerpunten voor 2024 uit dit actieplan zijn:

- Jeugdigen met verblijf
We hebben actieve betrokkenheid bij alle Lingewaardse jeugdigen in Verblijf (ongeacht de verwijzer) en sturen daarbij op afschalen en op het inzetten van hulp in de thuissituatie. We evalueren deze actie eind 2024.
- Aanpassen van de verordening
Vooruitlopend op de aanpassing van de Jeugdwet zoals aangegeven in de Hervormingsagenda Jeugd, willen we de verordening aanpassen om op die manier de reikwijdte van de gemeentelijke hulp in te perken. Het is niet haalbaar om deze wijzigingen al mee te nemen in de geplande evaluatie in Q4 2024. Planning is daarom om de verordening met deze aanpassingen erin verwerkt in Q2 2025 door de raad vast te laten stellen.
- Aanscherpen jeugdhulp
We definiëren de ondersteuning die nu als maatwerkvoorziening wordt aangeboden maar straks in de sociale basis landt (gereed eind mei 2024).
- Samenwerken met de huisartsen
We zijn al gestart met een Praktijkondersteuner Jeugd (POH) bij diverse huisartspraktijken. De inzet van deze POH monitoren we en we zien al eerste goede resultaten hiervan. Met de huisartsen die geen POH hebben, zijn we in gesprek om samenwerkingsafspraken te maken.

Effecten van deze acties zijn nu nog niet zichtbaar in de cijfers in deze Turap.

Thema 1. Beschermd thuis

Gemeenten, rijk en andere partijen werken al jaren aan de transitie 'van beschermd wonen naar een beschermd thuis'. Deze beweging moet het mogelijk maken dat mensen met psychische problemen vaker thuis of in hun eigen woonplaats kunnen blijven wonen.

Resultaten

- De lokale toegang tot beschermd wonen en beschermd thuis is ingericht;
- De sociale basis biedt voldoende mogelijkheden voor inwoners met een psychische kwetsbaarheid om andere mensen te ontmoeten en hulp te vragen en te krijgen als dat nodig is;
- Er is een divers aanbod van woonvormen, passend bij de behoefte van inwoners met een psychische kwetsbaarheid;
- De maatwerkproducten die wij regionaal inkopen passen bij de beweging naar beschermd thuis.

Waar staan we nu?

De decentralisatie van de verantwoordelijkheid voor beschermd wonen die voorzien was voor 1 januari 2025 is door het rijk uitgesteld tot in ieder geval 1 januari 2026. Dit zorgt ervoor dat we meer voorbereidingstijd hebben om tot een goede implementatie te komen. Qua stappen die genomen moeten worden, liggen we op schema. Er ligt een uitvoeringsplan waar de verschillende acties in zijn uitgezet:

- De benodigde steunstructuur voor de kwetsbare inwoners wordt meegenomen in de aanbestedingsopdracht voor de sociale basis;
- De impact die de ambulantisering heeft op de eisen voor begeleide woonmogelijkheden in de gemeente wordt meegenomen in de Woon-Zorg-Visie. Deze is in oktober 2024 gereed voor besluitvorming;
- De inrichting van de lokale toegang wordt verder geïmplementeerd, zodat we op 1 januari 2026 volledig toegerust zijn op de opgave;
- Waar dit van toepassing is wordt regionaal al gekeken hoe maatwerkproducten aangepast kunnen worden zodat ze passen binnen de beweging naar beschermd thuis.

Thema 2. Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd

Het jeugdveld is zowel landelijk als (boven)regionaal en lokaal in beweging. Hierbij zien we twee grote bewegingen naar voren komen:

1. De stap naar voren: het versterken van het pedagogische klimaat en het bouwen van een stevige sociale basis dicht bij ouders. Hierbij willen we onnodig problematiseren zoveel mogelijk voorkomen.
2. Het versterken van de achterkant: zorgen dat het stelsel goed staat en functioneert, waar sprake is van complexe en meervoudige problematiek en waar veiligheid in het geding is.

In de Lingewaardse Ontwikkelagenda Jeugd proberen we alle bewegingen in samenhang te bezien en te implementeren.

Resultaten

- Een sterke sociale basis waarin ouders en jeugdigen op een laagdrempelige manier terecht kunnen met vragen en zorgen over opgroeien en opvoeden;
- Een stevige verbinding met onderwijs, kinderopvang, ggz en bestaanszekerheid;
- Passende hulp voor jeugdigen en ouders met complexe en meervoudige problematiek met aandacht voor veiligheid van het gezin.

Waar staan we nu?

Er ligt een uitvoeringsplan met actiepunten op bovenstaande thema's. Hierbij rekening houdend met landelijke eisen, regionale afspraken en de aanbesteding Sociale Basis. We lichten er een aantal uit.

- Er is actieve participatie in werkgroep Aanbesteding Sociale Basis; we definiëren welke maatwerkvoorzieningen we afschalen naar de Sociale Basis;
- We starten deze zomer met pilot *Collectief financieren zorg in onderwijs*, waarbij we nieuwe vorm exploreren;
- We werken i.s.m. de regio aan de implementatie van de eisen van de hervormingsagenda Jeugd;
- We werken i.s.m. de regio aan de nieuwe aanbesteding van het product verblijf. Een deel hiervan - de zogenoemde Essentiële Functies - kopen we bovenregionaal in. Ook is er regionaal een tariefonderzoek uitgevoerd;
- Op alle onderdelen is een relatie met het thema beheersing van de kosten van de maatwerkvoorzieningen.

Thema 3. Bestaanszekerheid

Bestaanszekerheid is het kunnen vinden van rust en ruimte om je als mens te ontwikkelen en mee te kunnen doen in de samenleving. Armoede belemmert mensen om een zinvolle bijdrage te leveren aan de samenleving en te werken aan de eigen ontwikkeling, aangezien prioriteiten elders liggen.

Resultaten

- Een Lingewaardse agenda voor bestaanszekerheid

Waar staan we nu?

Door beperkte beleidscapaciteit op dit onderwerp, hebben we de focus vooral gelegd op de uitvoering van bestaande beleidslijnen. Met ingang van mei start de nieuwe beleidsmedewerker en gaan we aan de slag met het maken van de agenda bestaanszekerheid. In de volgende Turap informeren wij u over de voortgang.

Thema 4. Integrale werkwijze rond statushouders en vluchtelingen

Voor statushouders en Oekraïense vluchtelingen zijn we (mede) verantwoordelijk voor het organiseren van huisvesting, werk en inkomen, meedoen in de maatschappij, welzijn, onderwijs, taal en vervoer. We willen daarbij sturen op zelfredzaamheid. We werken hierbij toe naar een integrale werkwijze.

Resultaat

- In 2026 staat er een integrale werkwijze voor nieuwkomers, ongeacht of zij statushouder of vluchteling zijn.

Waar staan we nu?

Halverwege 2023 werd duidelijk dat de opvang en begeleiding van Oekraïners een structurele aanpak vraagt. Het einde van de oorlog is nog niet in zicht en ook ziet het ernaar uit dat veel Oekraïeners in Nederland willen blijven. Door het rijk is de verwachting uitgesproken dat gemeenten tot 1 april 2026 een taak in de opvang en begeleiding van Oekraïners blijven houden. Om die reden hebben we de crisisorganisatie omgebouwd naar een vorm waarin we deze taken de komende twee jaren kunnen uitvoeren. Bij het uitdenken van een nieuwe structuur is gekeken naar wat de kerntaken van de gemeente zijn. We hebben kritisch gekeken naar alle werkzaamheden die binnen de huidige projectstructuur plaatsvinden en wat bij onze samenwerkingspartners thuis hoort. De eerste stappen richting een integrale werkwijze zijn daarmee gezet.

Thema 5. Transformatie van zorg naar gezondheid

Er wordt een steeds groter beroep op de zorg gedaan, terwijl het aan mensen en middelen ontbreekt om aan de vraag te blijven voldoen. De kwaliteit en beschikbaarheid van zorg is daarmee in de toekomst niet meer te garanderen. Vandaar dat - zowel lokaal, als regionaal en landelijk - wordt gewerkt aan een transformatie van zorg naar gezondheid.

Resultaten

- Vanuit het rijk ontvangen we middelen in een brede specifieke uitkering tot en met 2026 voor het uitvoeren van het Gezond en Actief Leven Akkoord. Hierna hebben we:
 - Een goede preventie-infrastructuur staan (zowel lokaal als regionaal);
 - Een plan van aanpak voor na 2026
 - Vijf erkende ketenaanpakken geïmplementeerd:

- De gecombineerde leefstijlinterventie (GLI)
- De aanpak overgewicht en obesitas bij kinderen
- Valpreventie bij ouderen
- Welzijn op recept
- Kansrijke Start

Waar staan we nu?

Eind 2023 hebben we het Plan van aanpak Gezond en Actief Leven Akkoord 2023 - 2026 vastgesteld. Sinds de vaststelling zijn we druk bezig met het oppakken van de uitvoering hiervan. Zo hebben we de volgende stappen gezet:

- Eerste stappen worden gezet om te komen tot een regionale preventie-infrastructuur.
- De gemeente Lingewaard is een JOGG gemeente geworden: Gezonde jeugd, gezonde toekomst. JOGG staat voor Jongeren Op Gezond Gewicht en is een preventieve aanpak waarbij aandacht gevraagd wordt voor een gezonde leefstijl; voeding, beweging, slaap en mentale gezondheid.
- De geïndiceerde interventie GO! (Gezond Onderweg!) wordt ook in 2024 aangeboden aan kinderen met obesitas. Bij deze interventie worden kind en gezin twee jaar lang begeleid door een kindergezondheidscoach.
- De ketenaanpak valpreventie is in ontwikkeling. Zo wordt er in 2024 een gedragsonderzoek uitgevoerd door onderzoeksbureau D&B om te leren hoe er het beste kan worden aangesloten bij senioren en hoe zij het beste 'bewogen' kunnen worden richting gedragsverandering. Daarnaast zijn er op dit moment vijf fysiotherapiepraktijken in de gemeente waar de 'In Balans training' wordt aangeboden bij matig valrisico. Deze fysiotherapiepraktijken worden dit jaar getraind om ook de interventie 'Otago' aan te kunnen bieden aan inwoners met een hoog valrisico.
- Per 1 maart 2024 is een welzijnscoach gestart bij Stichting Welzijn Lingewaard. Zij pakt aanvragen op die voor Welzijn op recept worden gedaan door huisartsen en POH. De welzijnscoach gaat dan in gesprek met de inwoner om de hulpvraag uit te diepen en de inwoner toe te leiden naar een bestaande sport-, culturele- of gezelschapsactiviteit binnen de gemeente, passend bij zijn of haar behoefte.
- Op 27 juni vindt de lancering plaats van Samen Kwiek; het digitale dienstenplatform dat welzijn en zorg verbindt. Binnen deze pilot wordt samengewerkt met PactCare (bouwer van de site), Ziekenhuis Rijnstate, Health Valley, SWL en de gemeente. Dit jaar staat in het teken van het formaliseren van de samenwerking en uitbreiding van het aantal deelnemende gemeenten. Hiervoor is een businessplan in de maak.

Financiële ontwikkelingen

Bij het vaststellen van de Strategische Agenda Sociaal Domein 2023-2026 is ook bijbehorende begroting vastgesteld. In deze begroting is een aantal PM-posten opgenomen. Ook is bij een aantal posten een inschatting gemaakt van de benodigde budgetten. Dit om de gemeenteraad een beeld te geven van de investeringen die nodig zijn om de ambities uit de strategische agenda te kunnen realiseren. Inmiddels zijn we een paar maanden onderweg en kunnen we de budgetten bijstellen op basis van de voortgang van de uitwerking van de verschillende opgaven en thema's.

Opgave 1: Voorbereiden sociale basis

Voor het deelproject inkoop sociale basis is door de gemeenteraad budget beschikbaar gesteld. Inmiddels zijn we gestart met de voorbereidingen voor de aanpassingen aan de gemeentelijke organisatie, de processen en de systemen, die nodig zijn om aan te kunnen sluiten op de versterkte sociale basis. Deze kosten waren als PM-posten opgenomen in de begroting van de strategische agenda. Inmiddels is duidelijk dat we hiervoor in 2024 € 200.000 en in 2025 € 100.000 extra nodig hebben. Daarnaast verwachten we in 2024 € 50.000 extra nodig te hebben voor een onderzoek naar de inzet van de formatie bij de toegang en extra juridische expertise op het gebied van arbeidsrecht. Voor projectleiding t.a.v. de verdere uitrol van de sociale basis moet er -verdeeld over 2024 en 2025 - in totaal € 15.000 worden bijgeraamd.

Opgave 2: Kostenbeheersing maatwerkvoorzieningen

Door de fasering in de uitwerking van de strategische agenda verwachten we pas in de tweede helft van 2024 te starten met een data-analyse van het maatwerk. Om die reden hebben we het budget voor de data-analist gehalveerd in 2024.

Thema 1: Beschermd Thuis

De uitwerking van het thema beschermd thuis is getemporiseerd omdat de invoering van de decentralisatie met een jaar is uitgesteld. Om die reden hebben we het budget voor de inrichting van de toegang verlaagd met € 30.000. Ook het budget bedoeld om te experimenteren met andere woonvormen voor mensen met een indicatie beschermd thuis wordt verlaagd aangezien dit voor nu geen prioriteit heeft. Dit budget hebben we verlaagd met € 50.000 voor 2024.

Thema 2: Lingewaardse ontwikkelagenda jeugd

De kosten voor inhuur van de zorgmakelaar en de projectleider financiën hebben we naar beneden bijgesteld, omdat we een belangrijk deel van de werkzaamheden binnen de eigen formatie hebben opgepakt. Zowel in 2024 als in 2025 betekent dit een verlaging van het benodigd budget met € 60.000

Thema 3: Bestaanszekerheid

De uitwerking van het thema bestaanszekerheid is nog niet gestart. We verwachten hiermee in de tweede helft van 2024 aan de slag te gaan. Om die reden hebben we het budget voor de projectleiding en de projectorganisatie met € 40.000 naar beneden bijgesteld.

	2024		2025		2026	Totaal	
	Primaire raming	Bijgestelde raming	Primaire raming	Bijgestelde raming	Primair = bijgesteld	Primaire raming	Bijgestelde raming
<u>Vorbereiding sociale basis</u>							
Projectleider met expertise aanbestedingsprocessen	181.000	170.000		26.000		181.000	196.000
Juridische expertise aanbesteding	19.000	19.000				19.000	19.000
Check op definitieve documenten	20.000	20.000				20.000	20.000
Extra inhuur projectaansturing		200.000		100.000		-	300.000
Implementatie- en frictiekosten		50.000	pm	pm		-	50.000
Subtotaal	220.000	459.000	-	126.000	-	220.000	585.000
<u>Kostenbeheersing Maatwerk</u>							
Data-analist	100.000	50.000	100.000	100.000	pm	200.000	150.000
Subtotaal	100.000	50.000	100.000	100.000		200.000	150.000
<u>Beschermd Thuis</u>							
Inrichten van de toegang	150.000	120.000	150.000	150.000	150.000	450.000	420.000
Draagvlak in de kernen	65.000	65.000	65.000	65.000	65.000	195.000	195.000
Lokale steunstructuur	137.000	137.000	137.000	137.000	137.000	411.000	411.000
Wonen	75.000	25.000	75.000	75.000	75.000	225.000	175.000
Meedoen	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	375.000	375.000
Subtotaal	552.000	472.000	552.000	552.000	552.000	1.656.000	1.576.000
<u>Lingewaardse ontwikkelagenda Jeugd</u>							
Ontwikkelen expertiseteam Jeugd	50.000	50.000	40.000	40.000	pm	90.000	90.000
Uitvoeringsbudget	15.000	15.000	10.000	10.000	pm	25.000	25.000
Inzet zorgmakelaar	40.000	20.000	40.000	20.000	pm	80.000	40.000
Projectleider financiën Jeugd	40.000	-	40.000	-		80.000	-
Opvangen taakstelling	pm		pm		pm		
Subtotaal	145.000	85.000	130.000	70.000	-	275.000	155.000
<u>Bestaanszekerheid</u>							
Projectleiding en projectorganisatie	80.000	40.000	80.000	80.000	80.000	240.000	200.000
Training	53.000	53.000	pm	pm	pm	53.000	53.000
Re-integratie-projecten	227.000	227.000	pm	pm	pm	227.000	227.000
Begeleiding verbeteren samenwerkingsafspraken	pm	pm	pm	pm	pm	-	pm
Regionale gezamenlijke inrichting positie sociaal ontwikkelbedrijf	pm	pm	pm	pm	pm	-	pm
Aanpak AanZ specifiek gericht op statushouders+gezin	125.000	125.000	125.000	125.000	125.000	375.000	375.000
Subtotaal	485.000	445.000	205.000	205.000	205.000	895.000	855.000
<u>IZA/GALA</u>							
SamenKwiek	50.000	50.000	50.000	50.000		100.000	100.000
Subtotaal	50.000	50.000	50.000	50.000	-	100.000	100.000
Totaal	1.552.000	1.561.000	1.037.000	1.103.000	757.000	3.346.000	3.421.000

In deze tussentijdse rapportage is alleen de financiële wijziging van lasten in 2024 en de daarbij behorende dekking verwerkt. De financiële wijziging voor 2025 en 2026 verwerken wij in de Begroting 2025.

Stand van zaken reserve

De bijgestelde begroting 2024-2026 vraagt om een totale investering van € 3.421.000. Deze kosten worden gedekt uit de bestemmingsreserve sociaal domein en de bestemmingsreserve van beschermd wonen naar beschermd thuis. Na inzet van deze beide reserves resteert een saldo van € 892.740.